

การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ
ภาครัฐ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

มานะ วิเวโก

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
และคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานวิชาปัญหาพิเศษทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ได้พิจารณาปัญหาพิเศษของ มานะ วิเวโก ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(ดร.ณุกานดา กิตติสุวัฒนา)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานปัญหาพิเศษทางการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัมชา ก.บัวเกษร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีธ์ ธาระเสนา)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีธ์ ธาระเสนา)

วันที่ 26 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะ ดร. พงษ์เสถียร เหลืองอลงกตที่ได้ให้คำแนะนำในการศึกษา ดร. อนุชานดา กิตติภักดี อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อเสนอแนะด้านทรงคุณค่าประโยชน์มหาศาล ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ในการทำงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

การศึกษานี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ตลอดจนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย เพื่อร่วมงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกท่าน ที่กรุณาช่วยแจกแบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูล รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าใหม่ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน และได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าใหม่ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณจากใจจริง

ในท้ายที่สุดผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาอันเป็นสิ่งที่มีความล้ำค่ายิ่งในชีวิต จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

มานะ วิเวโก

ชื่อปัญหาพิเศษ	การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐศึกษานิคม องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
ชื่อผู้เขียนปัญหาพิเศษ	มานะ วิเวโก
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาถึง 1) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรีต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรีต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยเก็บข้อมูลจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี จำนวน 187 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วม คือ สถิติเชิงพรรณนา ในการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม สถิติ t - test และ One - way ANOVA โดยกำหนดระดับนัยสำคัญของสถิติที่ .05

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า การมีส่วนร่วมในการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการและอันดับสุดท้ายคือการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การสร้างแรงจูงใจ ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าสมาชิกที่มีระดับการศึกษา, ระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่ง, รายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนสมาชิกที่มีเพศ, อายุต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

Topic	Participation of Subdistrict Administrative Organization (SAO) Members in the Development of Public Sector Management Quality Awards (PMQA), Thamai Subdistrict Administrative Organizations, Thamai, Chanthaburi
Researcher	Mana Wiwego
Program	Master of public Administration (Public and Private Management)
Academic Year	2011

Abstract

The purpose of this research was to identify and compare the level of participation of members of subdistrict administrative organizations in Chanthaburi's Tha Mai district in the development of the Public Sector Management Quality Awards (PMQA). The sample of the study consisted of 187 members. The statistics used were mean, standard deviation, t - test and One - way ANOVA, with the level of statistical significance set at .05.

The study revealed a high level of overall participation. When each area was studied, measurement, analysis and knowledge management ranked highest, followed by participation in the process, and human resources and motivation. The study also revealed that education, time in position, and salary affected the participation at a level of statistical significance of .05, while gender and age did not.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)	8
แนวคิดเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ.....	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	24
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	33
ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ในการศึกษา.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	73
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
ประชากร	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
เกณฑ์การแปลผล.....	78
4 ผลการวิจัย.....	80
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	80
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ลำดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารการจัดการภาครัฐ.....	82
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี (เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลา ที่อยู่ใน ตำแหน่ง และรายได้) ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ.....	91
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ การวิเคราะห์สมมติฐาน.....	96
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	111
ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ	117

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนหมู่บ้านและจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	36
2 อ้างอิงข้อมูลของตัวแปร.....	72
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ระยะเวลาที่ อยู่ในตำแหน่ง และรายได้	81
4 จำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	83
5 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ด้านการนำองค์กร จำแนกรายข้อ	84
6 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ จำแนกรายข้อ.....	85
7 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การให้ความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำแนกรายข้อ.....	86
8 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การวัดวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ จำแนกรายข้อ.....	87
9 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลการสร้างแรงจูงใจ จำแนกรายข้อ	88
10 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การจัดการกระบวนการ จำแนกรายข้อ	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ผลลัพธ์การดำเนินการ จำแนกรายข้อ.....	90
12 เปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ.....	91
13 เปรียบเทียบช่วงอายุกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ.....	91
14 เปรียบเทียบระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ.....	92
15 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	92
16 เปรียบเทียบระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ.....	93
17 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่ง ต่างกัน.....	94
18 การเปรียบเทียบรายได้กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ.....	94
19 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่างกัน.....	95
20 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	96

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ส่วนประกอบของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ.....	19
2 ความเชื่อมโยงของระบบการจัดการกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ.....	23
3 วงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff	28
4 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาแก้วอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี	45
5 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีพยา - ปอพู	53
6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	75